

Күтілетін нәтиже: Балалар қоршаған ортаға қамқорлық жасауға үйренеді, топтық бірлескен әрекет дағдыларын дамытады.

5. Ойын атауы: «Құндылық ағашы»

Мақсаты: Экологиялық және қоғамдық құндылықтарды визуалды түрде көрсету, балалардың шығармашылығын дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Үлкен қағаз парағы, маркерлер, қағаздан жасалған жапырақтар

Әдіс-тәсіл:

1. Тәрбиеші қағаздан ағаш салады.
2. Балалар әр жапыраққа табиғатқа немесе қоғамға қатысты жақсы іс-әрекеттерін жазады немесе салады.
3. Ағаш толы болған соң, балалар өз жапырақтарын талқылайды және маңыздылығын түсіндіреді.

Күтілетін нәтиже: Балалар экологиялық және қоғамдық құндылықтарды түсінуді, жақсы әрекеттерді көрсету мен бөлісуді үйренеді.

МБДО "Mir" меңгерушісі *Бегмемес Н.О.*

1. Балалар топқа бөлінеді.

2. Әр топқа сценарий беріледі: мысалы, «Сен досыңды ренжіттің, енді қалай істейсің?»

3. Балалар рөлдік ойын арқылы дұрыс шешімді көрсетеді.

4. Тәрбиеші шешімдерді талқылайды, дұрыс әрекетті мақтайды.

Күтілетін нәтиже: Балалар моральдық таңдау жасау, өз іс-әрекетіне жауапкершілік алу дағдыларын үйренеді.

4. Ойын атауы: «Дұрыс немесе қате жолы»

Мақсаты: Қиын жағдайларда таңдау жасау арқылы моральдық ойлау қабілетін дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаздан жасалған жолдар, жетелейтін бағыт көрсеткіштері

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар «дұрыс жол» және «қате жол» деп белгіленген жолдармен жүреді.

2. Әр қиылыста сценарий ұсынылады, балалар дұрыс шешім қабылдауы керек.

3. Талқылау: әр бала өз таңдауының нәтижесін сипаттайды.

Күтілетін нәтиже: Балалар қиын жағдайларды оймен шешуді, өз таңдауына жауапкершілік сезінуді үйренеді.

5. Ойын атауы: «Менің таңдауым»

Мақсаты: Балалардың тәуелсіз шешім қабылдау және моральдық жауапкершілікті қалыптастыру.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Дәптер, маркерлер, қысқа сценарийлер

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар өз дәптерлерінде әр сценарийге өз шешімін жазады немесе сурет салады.

2. Әр бала өз таңдауын топпен бөліседі.

3. Тәрбиеші дұрыс шешім мен моральдық мәнді түсіндіреді.

Күтілетін нәтиже: Балалар өз әрекеттерін ойлап, дұрыс шешім қабылдауды үйренеді, жауапкершілік дағдылары дамиды.

Экологиялық және қоғамдық құндылықтар

Тақырып: «Табиғат пен қоғамға қамқорлық»

Мазмұны:

Балаларға қоршаған ортаға қамқорлық жасау, табиғат пен қоғамдағы құндылықтарды түсіндіру. Ойындар балалардың экологиялық санасын, әлеуметтік жауапкершілігін және қоғамдық этиканы дамытуға бағытталған.

1. Ойын атауы: «Тазалық шеңбері»

Мақсаты: Қоршаған ортаға қамқорлық жасау дағдыларын қалыптастыру.

Жас ерекшелігі: 3–6 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаз, стикерлер, ойыншық қоқыс, қоқыс жәшіктері

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар шеңберге тұрады.

2. Әр бала өз айналасындағы «қоқысты» жинап, дұрыс жәшікке орналастырады.

3. Тәрбиеші тазалықтың маңызын түсіндіреді, балаларға қоршаған ортаға қамқорлық жасау сезімін қалыптастырады.

Күтілетін нәтиже: Балалар тазалықты сақтау, қоршаған ортаға жауапкершілік сезімін дамыту.

2. Ойын атауы: «Табиғатты қорғау жолы»

Мақсаты: Балаларды табиғатты қорғауға және табиғи ресурстарды үнемдеуге үйрету.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Суреттер, макеттер, табиғат элементтері (жапырақ, тастар)

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлінеді.

2. Әр топ табиғатты қорғау жолын көрсететін макет немесе сурет жасайды.

3. Топтық презентация арқылы балалар ойларын бөліседі, табиғатқа қамқорлық көрсету жолдарын талқылайды.

Күтілетін нәтиже: Балалар қоршаған ортаға қамқорлық жасауға, табиғатты қорғауды ойлануға үйренеді.

3. Ойын атауы: «Көмекші қолдар»

Мақсаты: Басқаларға көмектесу және қоғамдық жауапкершілікті дамыту.

Жас ерекшелігі: 3–6 жас

Құрал-жабдықтар: Ойыншықтар, стикерлер, шағын тапсырмалар

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар жұптарға немесе топтарға бөлінеді.

2. Топқа әртүрлі «қоғамдық тапсырмалар» беріледі: ойыншықтарды жинау, орындарды реттеу, досқа көмектесу.

3. Тәрбиеші балалардың бір-біріне көмектесу әрекеттерін бақылап, талқылайды.

Күтілетін нәтиже: Балалар қоғамдағы өз рөлін сезініп, көмектесуді үйренеді.

4. Ойын атауы: «Эко-квест»

Мақсаты: Балаларды табиғатқа қамқорлық жасауға қызықтыру, бірлескен әрекет дағдыларын дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаздағы маршрут, жұмбақтар, стикерлер, кішкентай сыйлықтар

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлініп, берілген маршрут бойынша жүреді.

2. Әр станцияда экологиялық тапсырма: «Қоқысты дұрыс жәшікке салу», «Дұрыс суды үнемдеу жолын көрсету» және т.б.

3. Топтар тапсырманы орындап, соңында қорытынды талқылау жасайды.

1. Балалар өздерінің «қайырымдылық ісін» ойлап, оны қоржында «салады» (мысалы, сурет, хат, ойдан шығарылған сыйлық).

2. Әр бала өз ісін түсіндіреді және топқа көрсетеді.

3. Тәрбиеші балаларға мейірімділік пен құндылыққа байланысты пікір қалдырады.

Күтілетін нәтиже: Балалар көмектесуге, сыйластық көрсетуге, адамгершілік құндылықтарын тәжірибе арқылы түсінуге үйренеді.

Моральдық шешім қабылдау

Тақырып: «Дұрыс және дұрыс емес әрекеттерді ажырату»

Мазмұны:

Балаларға қиын жағдайларды оймен шешуді үйрететін ойындар. Ойындар арқылы таңдау жасау, жауапкершілікті сезіну және дұрыс шешім қабылдау дағдыларын дамыту көзделеді.

1. Ойын атауы: «Дұрыс немесе қате?»

Мақсаты: Балаларға дұрыс және дұрыс емес әрекеттерді ажыратуды үйрету.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Карточкалар, суреттер

Әдіс-тәсіл:

1. Тәрбиеші балаларға карточкадан түрлі сценарийлер береді (мысалы, «Сен досыңның ойыншығын ұрладың, не істейсің?»).

2. Балалар өз ойларын айтып, дұрыс немесе қате әрекетті анықтайды.

3. Талқылау: әр сценарийдің моральдық мәні мен салдары түсіндіріледі.

Күтілетін нәтиже: Балалар дұрыс пен қате әрекеттерді тануды, ойлап шешім қабылдауды үйренеді.

2. Ойын атауы: «Этикалық жол»

Мақсаты: Жауапкершілік пен моральдық таңдауды дамыту.

Жас ерекшелігі: 5–6 жас

Құрал-жабдықтар: Жол бейнеленген үлкен қағаз, стикерлер

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар жол бойымен жүріп, әр қиындықта моральдық таңдау жасайды (мысалы, «Досың ренжіді, сен не істейсің?»).

2. Балалар дұрыс шешім үшін стикер алады, дұрыс емес шешімнің салдарын талқылайды.

3. Қорытынды талқылау: балалар қандай шешімдер дұрыс болды және неліктен.

Күтілетін нәтиже: Балалар өз әрекетінің салдарын бағалауды және жауапкершілік сезімін дамытады.

3. Ойын атауы: «Мәселені шеш»

Мақсаты: Қиын жағдайларда дұрыс шешім қабылдауға үйрету.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Сценарийлер жазылған карточкалар, кішкентай реквизиттер

Әдіс-тәсіл:

3. Әр бала өз жұмысын түсіндіреді: «Мен қалай көрсеттім?»

Күтілетін нәтиже: Балалар өз сезімін шығармашылық арқылы білдіруді, адамгершілік құндылықтарын түсінуді үйренеді.

2. Ойын атауы: «Музыкалық эмоциялар»

Мақсаты: Музыка арқылы құндылық пен эмоцияны көрсету.

Жас ерекшелігі: 3–6 жас

Құрал-жабдықтар: Кіші музыкалық аспаптар (барабан, маракас, ксилофон)

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар әртүрлі адамгершілік құндылықты білдіретін әуен ойнайды (мысалы, мейірімділік – жайлы әуен, қорқыныш – қатты ырғақ).

2. Балалар әуенге сәйкес қимыл жасайды немесе топтық шағын қойылымдар ұйымдастырады.

Күтілетін нәтиже: Балалар музыка арқылы эмоция мен құндылықты сезінуді және көрсету дағдыларын меңгереді.

3. Ойын атауы: «Рөлдік ойын: Мейірімді қала»

Мақсаты: Рөлдік ойын арқылы адамгершілік құндылықтарын меңгерту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Костюмдер, маскалар, ойыншықтар

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлініп, «Мейірімді қала» сценарийін ойнайды (мысалы, әріптестерге көмектесу, сыйластық көрсету).

2. Тәрбиеші әр әрекетті бақылап, дұрыс әрекетті мақтайды.

3. Рөлдік ойын арқылы балалар тәжірибелі түрде адамгершілік дағдыларын қолданады.

Күтілетін нәтиже: Балалар моральдық шешім қабылдауды, бір-біріне көмектесуді және топтық әрекеттестікті үйренеді.

4. Ойын атауы: «Құндылықтар панорамасы»

Мақсаты: Балалар топтық шығармашылық арқылы адамгершілік құндылықтарын біріктіру.

Жас ерекшелігі: 5–6 жас

Құрал-жабдықтар: Үлкен қағаз парағы, маркерлер, түрлі заттар (жапсырмалар, қағаз кесектер)

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлініп, бір үлкен панорама жасайды.

2. Әр бала панорамаға адамгершілік құндылықтарын бейнелейтін бөлігін қосады.

3. Топтық талқылау: «Қандай құндылықты көрсеттік? Қалай көрінеді?»

Күтілетін нәтиже: Балалар бірлескен шығармашылық арқылы адамгершілік құндылықтарын меңгереді.

5. Ойын атауы: «Қайырымдылық қоржыны»

Мақсаты: Мейірімділік пен көмектесуді дамыту.

Жас ерекшелігі: 3–6 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаз, жапсырмалар, ойыншықтар, шағын «қоржын»

Әдіс-тәсіл:

Құрал-жабдықтар: Ойыншықтар, костюмдер, маскалар

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлінеді, әр топқа қысқа сценарий беріледі («Досың ренжіді, сен не істейсің?»).

2. Балалар рөлдік ойын арқылы мәселені шешеді.

3. Топтық талқылау: қандай әрекет дұрыс болды, неліктен?

Күтілетін нәтиже: Балалар басқалардың сезімін түсінуді, дұрыс шешім қабылдауды үйренеді.

Қарым-қатынас және ынтымақтастық

Тақырып: «Достық пен топтық өзара әрекеттесу»

Мазмұны:

Балалар топтық тапсырмалар мен бірлескен ойындар арқылы сыйластық, ынтымақтастық және достық сезімін үйренеді. Ойындар әлеуметтік дағдыларды, коммуникацияны және топ ішінде тиімді әрекет етуді дамытуға бағытталған.

1. Ойын атауы: «Бір-бірімізге сенеміз»

Мақсаты: Топтық сенімділік және өзара қолдауды дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Ашық алаң, қауіпсіз орын

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар жұптарға бөлінеді.

2. Бір бала артқа қарай құлап, серіктесі оны ұстап алады.

3. Рөлдерді ауыстырып, әр бала сенімділік пен жауапкершілікті сезінеді.

Күтілетін нәтиже: Балалар топта бір-біріне сенуді, қолдау көрсетуді және қауіпсіз қарым-қатынас жасауды үйренеді.

2. Ойын атауы: «Құпия тапсырма»

Мақсаты: Бірлескен шешім қабылдау және ынтымақтастықты дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаз, стикерлер, тапсырма карталары

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлінеді.

2. Әр топқа «құпия тапсырма» беріледі (мысалы, белгілі бір суретті салу, макет жасау).

3. Топтағы балалар бір-бірімен келісіп, тапсырманы бірге орындайды.

Күтілетін нәтиже: Балалар бірлесіп жұмыс істеуді, идеялармен бөлісуді және топтық шешім қабылдауды үйренеді.

3. Ойын атауы: «Жылы сөздер шеңбері»

Мақсаты: Топ ішінде сыйластық пен достықты арттыру.

Жас ерекшелігі: 3–5 жас

Құрал-жабдықтар: Дөп немесе шағын ойыншық

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар шеңберге тұрады.

2. Дөпті ұстап тұрған бала өзіне жақын тұрған әріптесіне жылы сөз немесе мақтау айтады.

3. Дөп кезекпен әр балаға беріледі.

Күтілетін нәтиже: Балалар бір-біріне сыйластық көрсету, достық қарым-қатынас жасау тәжірибесін алады.

4. Ойын атауы: «Бірге ойнаймыз»

Мақсаты: Бірлескен әрекет және топтық ынтымақтастық дағдыларын дамыту.

Жас ерекшелігі: 3–6 жас

Құрал-жабдықтар: Конустар, дөптар, сымдар, әртүрлі ойын реквизиттері

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлініп, бірлескен қозғалыс тапсырмасын орындайды (мысалы, «Дөпті тек топпен өткізу», «Теңгерімді жолдан өту»).

2. Топ ішінде әр бала өз рөлін атқарады.

3. Тәрбиеші бақылап, топтық әрекеттестікті талқылайды.

Күтілетін нәтиже: Балалар топ ішінде әріптестік, өзара көмек, бірлескен әрекет дағдыларын меңгереді.

5. Ойын атауы: «Досыммен бірге»

Мақсаты: Достықты нығайту, эмоциялық байланысты арттыру.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Ойыншықтар, суреттер, қысқа сценарийлер

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар жұптасып, қысқа рөлдік ойындар ойнайды (мысалы, «Досың ренжіді, сен не істейсің?»).

2. Ойын барысында достық, қолдау көрсету және сыйластық элементтерін көрсету міндет.

3. Топтық талқылау арқылы дұрыс әрекеттерді талдау.

Күтілетін нәтиже: Балалар достықты бағалауды, топтық қарым-қатынасқа бейімделуді үйренеді.

Құндылықтар арқылы шығармашылық

Тақырып: «Шығармашылық арқылы құндылықтарды үйрету»

Мазмұны:

Балаларға адамгершілік құндылықтарын (мейірімділік, шыншылдық, достық, сыйластық) сурет, музыка және рөлдік ойындар арқылы үйрету. Ойындар шығармашылық қабілетті дамытып, балаларға этикалық тәжірибе береді.

1. Ойын атауы: «Эмоция суреті»

Мақсаты: Балалар арқылы эмоция мен құндылықты көрсету, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаз, түрлі-түсті маркерлер, бояулар

Әдіс-тәсіл:

1. Тәрбиеші балаларға эмоция немесе құндылық тақырыптарын береді («Мейірімділік», «Достық», «Көмек көрсету»).

2. Балалар өз идеяларын сурет арқылы көрсетеді.

Құрал-жабдықтар: Қауіпсіз реквизит (саусак ойыншықтары, доптар, үстел, орындықтар)

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар топқа бөлінеді, әр топта бір бала «карт» кейіпін алады.
2. Басқа балалар «картка» түрлі тапсырмаларды орындауға көмектеседі: ойыншықты беру, орын беру, жол көрсету.
3. Тәрбиеші әр әрекетке эмоционалдық түсініктеме береді («Кім көмек көрсетті? Қалай сезіндің?»).

Күтілетін нәтиже: Балаларға карттарға көмек көрсету тәжірибесі қалыптасады, құрмет сезімі дамиды.

4. Ойын атауы: «Сыйластық шеңбері»

Мақсаты: Топтағы сыйластық пен ынтымақтастық дағдыларын дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Доп немесе шағын жұмсақ ойыншық

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар шеңберге тұрады.
2. Допты ұстап тұрған бала өзіне жақын тұрған әріптесіне жылы сөз немесе мақтау айтады («Сенімен ойнағанды ұнатамын», «Сен өте мейірімдісің»).

3. Допты кезекпен әр балаға өткізу арқылы шеңберді толық айналдырады.

Күтілетін нәтиже: Балалар бір-біріне сыйластық, жылы сөз айта білу және позитивті қарым-қатынас жасау тәжірибесін алады.

5. Ойын атауы: «Менің жақсы ісім»

Мақсаты: Балалардың өз әрекеттерін бақылау және адамгершілік тәжірибесін көрсету.

Жас ерекшелігі: 5–6 жас

Құрал-жабдықтар: Күнделік немесе дәптер, түрлі маркерлер

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар күнделігіне немесе дәптеріне күнде жасаған бір жақсы ісін жазады немесе сурет салады.
2. Апта соңында балалар өз тәжірибесін топта бөліседі.
3. Тәрбиеші балаларға қолдау көрсетеді, жақсы іс жасаудың маңызын түсіндіреді.

Күтілетін нәтиже: Балалар өз мінез-құлқын бақылауды, адамгершілік істерді жасауға ынталануды үйренеді.

Эмоциялық интеллект және әлеуметтік дағдылар

Тақырып: «Эмоциялық мәдениет пен қарым-қатынас»

Мазмұны:

Балалар эмоцияларын тану, сезімін білдіру, басқалармен бірлесіп әрекет етуге үйрететін ойындар. Ойындар балалардың эмоционалдық, әлеуметтік және коммуникациялық дағдыларын дамытуға бағытталған.

1. Ойын атауы: «Эмоция айнасы»

Мақсаты: Өз эмоциясын тану және көрсету дағдыларын дамыту.

Жас ерекшелігі: 3–6 жас

Құрал-жабдықтар: Айна (үсақ қолайлы), карточкалар (қуаныш, реніш, таңғалушылық, қорқыныш).

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар айна алдында тұрады.
2. Тәрбиеші карточкадан эмоция таңдайды, мысалы «қуаныш».
3. Балалар айна алдында сол эмоцияны бет әлпетімен көрсетеді.
4. Топпен талқылау: «Қалай сезіндің? Қандай эмоция байқалады?»

Күтілетін нәтиже: Балалар өз эмоциясын тануды, сезімін білдіруді үйренеді.

2. Ойын атауы: «Кім қандай сезімде?»

Мақсаты: Басқаның эмоциясын тану, эмпатияны дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Эмоция бейнеленген суреттер немесе карточкалар

Әдіс-тәсіл:

1. Тәрбиеші әр балаға карточка береді (бала оны көрмейді).
2. Балалар өз карточкасындағы эмоцияны мимика мен кимыл арқылы көрсетеді.
3. Басқалар оның қандай эмоция екенін табады.

Күтілетін нәтиже: Балалар эмоцияны интерпретациялауды, басқаның сезімін түсінуді үйренеді.

3. Ойын атауы: «Сыйластық шеңбері»

Мақсаты: Топта сыйластық пен дұрыс қарым-қатынас дағдыларын дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Доп немесе шағын ойыншық

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар шеңберге тұрады.
2. Допты ұстап тұрған бала әріптесіне жылы сөз немесе мақтау айтады.
3. Доп кезекпен әр балаға беріледі, осылайша шеңбер толық айналады.

Күтілетін нәтиже: Сыйластық, ынтымақтастық және позитивті қарым-қатынас дағдылары қалыптасады.

4. Ойын атауы: «Менің көңіл-күйім»

Мақсаты: Өз сезімін білдіру, эмоционалдық тәжірибені арттыру.

Жас ерекшелігі: 3–5 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаз, түрлі-түсті маркерлер, стикерлер

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар өз көңіл-күйін сурет немесе стикер арқылы көрсетеді.
2. Тәрбиеші әр эмоция туралы сұрақ қояды: «Неліктен мен осылай сезіндім?»
3. Балалар өз сезімін топқа түсіндіреді.

Күтілетін нәтиже: Балалар өз эмоциясын тануды және оны ашық білдіруді үйренеді.

5. Ойын атауы: «Эмоциялық ролдік ойын»

Мақсаты: Эмпатияны және әлеуметтік өзара әрекеттесуді дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

4. Ортақ «Қиял қаласы» панорамасы жасалады.

Қорытынды

AI дәуірінде балалардың шығармашылығы мен эмоционалдық интеллектісін дамыту — жаңа мүмкіндіктерге толы маңызды педагогикалық бағыт. Технологиялар:

- қиялды байытады,
- ойлауды жан-жақты дамытады,
- эмоцияны тануға көмектеседі,
- адами құндылықтарды интерактивті форматта жеткізеді.

Алайда AI — тек құрал. Нағыз тәрбие — адам жүрегіндегі жылулық, мейірім, қолдау, бірлескен ойындар мен тірі қарым-қатынаста.

Сондықтан тәрбиеші AI мүмкіндіктерін баланың табиғи даму үрдісіне үйлестіре отырып, шығармашылық пен эмоциялық мәдениетті қатар дамытуды басты міндет ретінде ұстануы тиіс.

2.4 «Сезімді білдіру өнері» шығармашылық тапсырмалары
Балалар эмоцияларды сурет, қимыл, музыка арқылы білдіреді.

Тәсілдер:

- AI ұсынған музыкаға сай қимыл жасау
- «Эмоцияны бояу» — әр сезімге түс таңдау
- «Менің көңіл-күйім» — AI ұсынған стикерлерден көңіл-күй панелі жасау

3. AI құралдарын қолдану кезінде сақталатын педагогикалық қағидалар

3.1 Баланс және жас ерекшелігі

AI — көмекші құрал, ал негізгі рөл тәрбиеші мен бала қарым-қатынасына тиесілі.

- 3–4 жастағы балалар — 5–10 минут ғана
- 5–6 жастағы балалар — 10–20 минут

3.2 Қауіпсіздік

- Интернетсіз жұмыс істейтін қолданбалар таңдау
- Жеке ақпаратты енгізбеу
- Шамадан тыс дыбыс, жарық, жылтыр эффектілерден аулақ болу

3.3 Эмоциялық жүктемені ескеру

AI-анимациялар баланың психикасына ауыр болмауы керек. Қорқынышты, қараңғы немесе күрделі сюжеттер болмауы тиіс.

3.4 Тікелей қарым-қатынасты сақтап қалу

AI ешқашан:

- тәрбиешінің мейірімі мен жылы сөзін,
- топтағы тірі қарым-қатынасты,
- ойынның табиғи түрлерін

алмастыруы тиіс емес.

4. Практикалық қолдану үлгілері

4.1 Сабақ үлгісі

Тақырыбы: «Эмоция әлеміне саяхат»

Мақсаты: негізгі эмоцияларды тану, AI көмегімен оларды түсіндіру және сезімді бақылауға үйрету.

Барысы:

1. AI түрлі мимика көрсетеді.
2. Балалар эмоцияларды атайды.
3. Әр эмоцияға қимыл ойлап табады.
4. Шағын рөлдік ойын: «Досымның көңілін қалай көтеремін?»
5. Қорытынды — «Жылы сөздер» шеңбері.

4.2 Шығармашылық сабақ үлгісі

Тақырыбы: «Қиялдағы қала»

Мақсаты: балалардың қиялын дамыту, визуалды ойлауды жетілдіру.

Барысы:

1. Балалар қарапайым сызықтармен қала сызбасын жасайды.
2. AI оны түрлі стильде өңдеп көрсетеді.
3. Балалар өз нұсқаларын талқылап, жаңа идея ұсынады.

15. Эмоцияны тану мен реттеу бойынша балаларға арналған әдебиеттер жинағы (мысалы, «Про Милу и Голу», Конча Н., Ремниш Н.). (Эмоцияны қолданбалы дамыту) sadko.com.au

16. Early Childhood Education Degrees. *The 40 Best Books on Early Childhood Education*. (Алдыңғы оқу әдебиеттері жинағы) Early Childhood Education Degrees

17. Edutopia. *7 Books to Help Teach Emotional Intelligence*. (Эмоцияны оқыту әдебиеттері) Edutopia

18. *Artificial Intelligence and Education* (MDPI). (AI педагогикалық интеграциясы зерттеулері) MDPI

19. Reddit / Educational resources discussion (балалар әдебиеті мен педагогика ресурстары). (Ортақ педагогикалық әдебиеттер туралы пікірлер) Reddit

20. Қазақ Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігінің оқу-әдістемелік материалдары (Балабақша педагогикасы негіздері). (Ұлттық оқу ресурстары) miras.edu.kz

Қосымша

Тұлғалық және моральдық даму

Тақырып: «Баланың адамгершілік қасиеттерін қалыптастыру»

Мазмұны:

Балаларға қарттар мен жас балаларға деген құрмет, мейірімділік, шыншылдық, сыйластық сезімін дамытуға арналған ойындар. Ойындар эмоционалдық, когнитивтік және әлеуметтік дағдыларды дамытуға бағытталған.

1. Ойын атауы: «Жақсы істер шеңбері»

Мақсаты: Мейірімділік пен көмектесушілікті дамыту.

Жас ерекшелігі: 4–6 жас

Құрал-жабдықтар: Шеңберге отыруға арналған орындықтар немесе кереуеттер, карточкалар (әрқайсысында «жақсы іс» жазылған).

Әдіс-тәсіл:

1. Балалар шеңберге отырады.

2. Тәрбиеші әр балаға бір карточка таратады («досыңа көмектесу», «қартқа орын беру», «бірге ойнау» және т.б.).

3. Балалар өз карточкасын дауыстап оқып, сол іс-әрекетті қалай жүзеге асыратынын көрсетеді немесе қысқаша рөлдік ойын арқылы ойнайды.

4. Барлығы карточкаларды шеңбер бойымен өткізіп, әр бала бір-бірінен үйренеді.

Күтілетін нәтиже: Балалар мейірімділік, көмектесу және сыйластық сезімін тәжірибе жүзінде қабылдайды.

2. Ойын атауы: «Шындық пен өтірік»

Мақсаты: Шыншылдықты дамыту, дұрыс шешім қабылдауға үйрету.

Жас ерекшелігі: 5–6 жас

Құрал-жабдықтар: Қағаз, түрлі суреттер немесе қысқа сценарийлер

Әдіс-тәсіл:

1. Тәрбиеші балаларға әртүрлі қысқа сценарийлер береді: «Досың сенің суретіңді көріп таңғалса, сен не істейсің?»

2. Балалар сценарийде шыншылдықты немесе өтірік айтуды таңдауы мүмкін.

3. Талқылау: тәрбиеші балалардың шешімдерін бір-бірімен салыстырып, дұрыс әрекетті түсіндіреді.

4. Қосымша элемент: балалар өз ойларын суретте көрсетуі мүмкін.

Күтілетін нәтиже: Балалар шыншылдықты бағалауды, дұрыс шешім қабылдауды үйренеді.

3. Ойын атауы: «Қартқа көмек»

Мақсаты: Қарттарға деген құрмет пен қамқорлық сезімін қалыптастыру.

Жас ерекшелігі: 3–5 жас

Қорытынды

Жасанды интеллект дәуірінде мектепке дейінгі білім беру жүйесі жаңа мүмкіндіктер мен жауапкершіліктерге толы кезеңге өтті. Балабақшадағы вариативтік бөлімнің негізгі мақсаты – баланың тұлғалық, эмоционалдық және шығармашылық қабілеттерін жан-жақты дамыту, сонымен қатар цифрлық құралдарды тиімді пайдалану арқылы оқытудың сапасын арттыру. Бұл процесте тәрбиешінің рөлі ерекше маңызды: ол балаларға тек ақпарат беруші ғана емес, сонымен қатар эмоционалдық қолдаушы, шығармашылық серіктес және этикалық бағыт беруші ретінде қызмет етеді.

Цифрлық технологиялар мен AI құралдары шығармашылық пен қиялды дамытуда тиімді қолдау болып табылады. Олар балаларға жаңа идеяларды ұсынуға, мультимедиялық тәжірибені кеңейтуге, ойлау қабілеті мен визуалды қабілеттерін жетілдіруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, AI интерактивті ойындар мен симуляциялар арқылы балалардың эмоционалдық интеллектісін қалыптастыруға көмектеседі: эмоцияны тану, сезімін басқару, басқаларға эмпатия таныту сияқты дағдыларды дамытуға жағдай жасайды.

Вариативтік бөлімде қолданылатын әдіс-тәсілдер мен ойындар балалардың бір-бірімен қарым-қатынас жасауын, топтық ынтымақтастықты, жауапкершілікті және мейірімділікті үйренуін қамтамасыз етеді. Оқыту процесінде шығармашылық жобалар, рөлдік ойындар, музыка және сурет арқылы эмоцияны білдіру балаларға өз сезімдерін тануға және оларды дұрыс басқаруға мүмкіндік береді.

Сондай-ақ, бұл бөлімде цифрлық құзыреттілікті қалыптастыру мен адами құндылықтарды үйлестіру маңызды орын алады. Балалар технологияны тек ойын мен оқыту құралы ретінде пайдаланып қана қоймай, сонымен бірге өз мінез-кұлқын, адамгершілік қасиеттерін және қоғамдағы өз орнын түсінеді.

Осылайша, вариативтік бөлімнің жоспары балалардың шығармашылық қабілеті мен эмоционалдық интеллектісін дамытуға бағытталған кешенді жүйе болып табылады. Ол болашақта тұлғалық дамуы жоғары, сенімді, шығармашыл және әлеуметтік дағдылары дамыған жеке тұлға қалыптастыруға негіз болып табылады. Балабақшадағы тәрбиешінің кәсіби шеберлігі мен цифрлық құралдарды тиімді үйлестіруі осы мақсатқа жетудің басты кепілі болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Goleman, D. *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books, 1995. (Құрылым мен эмоциялық интеллект негіздері) (Бет: 15–65) [Википедия](#)
2. Bers, M. U. *Blocks to Robots: Learning with Technology in the Early Childhood Classroom*. Teachers College Press, 2008. (AI-мен оқыту әдістері) (Бет: 12–42) [Википедия](#)
3. Cohen, L. E. (Ed.). *Exploring the Potential of Artificial Intelligence in Early Childhood Education: New Learning Experiences for Young Children*. Routledge, 2026. (AI-ның балабақшадағы рөлі) (Бет: 1–38) [routledge.com](#)
4. Siegel, D. J. & Bryson, T. P. *The Whole-Brain Child: 12 Revolutionary Strategies to Nurture Your Child's Developing Mind*. Random House, 2012. (Баланың мида дамыту стратегиялары) (Бет: 1–25) [Early Childhood Education Degrees](#)
5. Minsky, M. *The Emotion Machine: Commonsense Thinking, Artificial Intelligence, and the Future of the Human Mind*. Simon & Schuster, 2006. (Эмоция мен AI түсінігі) (Бет: 55–90) [Википедия](#)
6. Gorsky, M. & Levin, I. *Cognifying Education: Mapping AI's Transformative Role in Emotional, Creative, and Collaborative Learning*. arXiv, 2025. (AI-ның эмоционалды және шығармашылық оқытудағы рөлі) (Бет: 3–18) [arXiv](#)
7. Durrani, R., Iqbal, A., & Akram, H. *Artificial Intelligence (AI) in Early Childhood Education: Scoping Review*. Qlantic Journal of Social Sciences, 2024. (AI оқытудағы мүмкіндіктер) (Бет: 411–423) [ResearchGate](#)
8. Tursungozhinova, G. S., Sarbasova, G. Zh., Beisembaeva, Zh. M. *Болашақ психологтардың эмоционалдық интеллект ерекшеліктері*. ҚазҰПУ Хабаршысы, 2021. (Эмоциялық интеллект зерттеулері) [academiya.kz](#)
9. Қазақ Республикасының Білім және ғылым министрлігінің *Педагогика тарихы* оқу құралы. (Қазақстандық педагогикалық теория негіздері) (Бет: 20–45) [miras.edu.kz](#)
10. Stud.kz. *Балалар әдебиеті: қалыптасуы, жіктелуі және педагогикалық-әдістемелік негіздері*. (Referat, 260 бет) (Балалар әдебиеті принциптері) [Stud.kz](#)
11. Stud.kz. *Қазақ балалар әдебиетінің хрестоматиясы*. (Балалар әдебиеті оқу-әдістемелік кешені) [Stud.kz](#)
12. Ustaz.kz. *Мектепке дейінгі білім беру кезеңінде әлеуметтік-эмоционалдық интеллектін дамыту*. (ЭИ дамыту әдістері) [ustaz.kz](#)
13. Taubayeva, Sh. *Интенсивные образовательные технологии и их применение*. Қазақ университеті, 2020. (Қазіргі педагогикалық технологиялар) [КазНУ](#)
14. Фребель, Ф. *Педагогика и методика воспитания в детском саду*. (Дошкольный педагогика классикасы) [Википедия](#)

Эмоциялар әлемі

1. Тапсырма: “Эмоция бет-жүзі”

Мақсаты: Балалар эмоцияны бет-әлпет арқылы білдіруді үйренеді.

Ойын әдісі: Балаларға әртүрлі эмоциялардың суреті көрсетіледі (қуаныш, реніш, қорқыныш, таңғалушылық) және олар өз беттерімен қай эмоция екенін көрсетеді.

Жауап үлгісі:

- “Мен қуаныштымын, себебі менің ойыншықтарым бар.”
- “Мен ренжіп тұрмын, себебі менің ойыным сынған.”

2. Тапсырма: “Эмоция карточкаларын сәйкестендіру”

Мақсаты: Эмоцияларды түсіну және ажырату.

Ойын әдісі: Балаларға карточкалар беріледі: бір жағында эмоцияның суреті, екінші жағында эмоцияның атауы. Балалар оларды сәйкестендіреді.

Жауап үлгісі:

- “Бұл суретте қуаныш бейнеленген, бұл – қуаныш.”
- “Бұл суреттегі бала қорқады.”

3. Тапсырма: “Эмоциялық театр”

Мақсаты: Эмоцияларды көрсету арқылы рөлдік ойын жасау.

Ойын әдісі: Балаларға жағдай беріледі (мысалы, “Сізге сыйлық берді”, “Ойыншық сынды”) және олар эмоцияларын көрсетуі керек.

Жауап үлгісі:

- “Мен қуаныштымын, себебі мен сыйлық алдым.”
- “Мен реніштім, себебі менің ойыншықым сынды.”

4. Тапсырма: “Эмоция жолы”

Мақсаты: Балалардың эмоцияларын қозғалыс арқылы көрсетуі.

Ойын әдісі: Балалар эмоцияға байланысты қозғалыс жасайды: қуаныш – секіру, қорқыныш – сәл бүгілетін поза, реніш – басын төмен салу.

Жауап үлгісі:

- “Мен қуаныштымын, сондықтан секіріп тұрмын.”
- “Мен қорқып тұрмын, сондықтан кішкене бүгілемін.”

5. Тапсырма: “Эмоцияларды ата”

Мақсаты: Сөз арқылы эмоцияларды танып-білу.

Ойын әдісі: Тәрбиеші әр түрлі сезімдерді сипаттайды, ал балалар эмоцияны атайды.

Жауап үлгісі:

- “Мен қуаныштымын, себебі мен тәтті алдым.”
- “Мен қорқып тұрмын, себебі бөлмеде жаңа дыбыс шықты.”

6. Тапсырма: “Эмоциялық сурет салу”

Мақсаты: Шығармашылық арқылы эмоцияларды көрсету.

Ойын әдісі: Балаларға бояулар беріледі және белгілі бір эмоцияны салу ұсынылады (қуаныш, реніш, қорқыныш).

Жауап үлгісі:

- “Менің суретімде бала қуаныштан күліп тұр.”
- “Мен ренішті бала бейнеледім, өйткені ол ойыншықтарын жоғалтқан.”

7. Тапсырма: “Эмоция пішіндері”

Мақсаты: Эмоцияларды пішіндер мен түстер арқылы көрсету.

Ойын әдісі: Қағазға әртүрлі пішіндер мен түстер арқылы эмоцияны бейнелеу (мысалы: қызыл – реніш, сары – қуаныш, көк – қорқыныш).

Жауап үлгісі:

- “Сары шеңбер – мен қуаныштымын.”
- “Көк үшбұрыш – мен қорқып тұрмын.”

8. Тапсырма: “Эмоцияны тауып ал”

Мақсаты: Балалар эмоцияны түсіну және ажырату.

Ойын әдісі: Тәрбиеші біреудің эмоциясын көрсетуін сұрайды, қалған балалар қандай эмоция екенін айтады.

Жауап үлгісі:

- “Бұл қуаныш, себебі ол бала күліп тұр.”
- “Бұл реніш, өйткені ол жылайды.”

9. Тапсырма: “Эмоциялық әңгіме”

Мақсаты: Сөз арқылы эмоцияны түсіндіру және оқиғаны сезімдермен байланыстыру.

Ойын әдісі: Тәрбиеші қысқа оқиға айтады, балалар оқиғаның кейіпкерлерінің эмоцияларын көрсетеді.

Жауап үлгісі:

- “Бала қуанышты, себебі ол жаңа дос тапты.”
- “Бала қорқып тұр, себебі ол қараңғы бөлмеге кірді.”

10. Тапсырма: “Жылы сөздер мен қолдау”

Мақсаты: Балаларды бір-біріне жағымды сөздер айтуға үйрету, эмоцияны жақсарту.

Ойын әдісі: Балалар бір-біріне жылы сөздер айтып, ренішті немесе қорқып тұрған достарын қолдайды.

Жауап үлгісі:

- “Қорықпа, мен сеніменмін.”
- “Сенің күлкің мені қуантады.”

Тапсырмалар жинағы
Кіріспе: Дос болудың маңызы

1. Тапсырма: “Сәлемдесу шеңбері”

Мақсаты: Балалармен танысу, бір-бірімен қарым-қатынас жасау дағдыларын қалыптастыру.
Ойын әдісі: Балалар шеңбер жасап тұрады. Әр бала кезекпен өз атын айтып, көршісіне сәлем береді.

Жауап үлгісі:

- “Сәлем, менің атым Айгерім. Сізбен достасқым келеді.”
- Балалар бір-біріне жылы сәлем айтады, қолдарын береді немесе бас изейді.

2. Тапсырма: “Достық гүлін сал”

Мақсаты: Достықты бейнелеу арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту.
Ойын әдісі: Балаларға қағаз және бояу беріліп, гүл салып, әр гүлдің әр гүл жапырағына достық туралы сөз жазады.

Жауап үлгісі:

- “Мен достарыммен бөлісуге дайынмын.”
- “Досым мені тыңдайды.”

3. Тапсырма: “Кімге көмектесемін?”

Мақсаты: Көмек көрсету арқылы сыйластықты түсіндіру.
Ойын әдісі: Балаларға түрлі жағдайлар (мысалы, ойыншықты жинау, рюкзакты көтеру) көрсетіледі. Олар бір-біріне көмектеседі.

Жауап үлгісі:

- “Мен досыма ойыншықты жинауға көмектесемін.”

4. Тапсырма: “Эмоция карточкалары”

Мақсаты: Балаларға эмоцияларын танып-білу және бөлісуге үйрету.
Ойын әдісі: Балалар әртүрлі эмоцияларды (қуаныш, қынжылу, таңғалушылық) бейнелейтін карточкаларды таңдайды да, өз сезімдерін айтып береді.

Жауап үлгісі:

- “Мен қуаныштымын, себебі досым менімен ойнайды.”
- “Мен ренжіп тұрмын, өйткені достарым мені күштеп ойнауға шақырды.”

5. Тапсырма: “Достық көпірі”

Мақсаты: Топтық бірлікті және бір-біріне сенім көрсету дағдыларын қалыптастыру.
Ойын әдісі: Балалар қолдарын ұстап, “көпір” құрады. Бір бала «көпірден» өтеді, қалғандары оны қолдап, қауіпсіз өткізуін қамтамасыз етеді.

Жауап үлгісі:

- “Мен достарыммен бірге қауіпсіз жүріп өттім.”

6. Тапсырма: “Сөзбен жылы сөз айту”

Мақсаты: Сыйластықты сөз арқылы білдіру.
Ойын әдісі: Әр бала көршісіне жылы сөз айтады.
Жауап үлгісі:

- “Сен жақсы доссың.”
- “Мен сені жақсы көремін.”

7. Тапсырма: “Достық пазлы”

Мақсаты: Бірге жұмыс жасау дағдыларын дамыту.
Ойын әдісі: Балалар топқа бөлініп, пазл жасап шығарады. Барлығы бірге еңбек етуі керек.

Жауап үлгісі:

- “Біз бірге пазлды толық аяқтадық, сондықтан бәріміз достармыз.”

8. Тапсырма: “Досым кім?”

Мақсаты: Балаларға достық ұғымын түсіндіру.
Ойын әдісі: Әр бала өзінің досы туралы айтып береді (мысалы, “Менің досым мені тыңдайды”).

Жауап үлгісі:

- “Менің досыммен бірге ойнағанды ұнатамын.”

9. Тапсырма: “Достық әні”

Мақсаты: Музыкалық шығармашылық арқылы достықты нығайту.
Ойын әдісі: Балаларға қарапайым достық әнін айтып немесе ритммен бірге ойнау ұсынылады.

Жауап үлгісі:

- “Мен достарыммен бірге ән айтқанды жақсы көремін.”

10. Тапсырма: “Жылы сөздер жәшігі”

Мақсаты: Балаларға бір-біріне жағымды сөздер айту дағдыларын қалыптастыру.
Ойын әдісі: Балалар қағазға бір-біріне жылы сөз жазады және жәшікке салады. Кейін бәрі бірге оқиды.

Жауап үлгісі:

- “Сен мейірімдісің, мен саған ризамын.”
- “Сенің күлкің мені қуантады.”

21	Сиқырлы сандар мен пішіндер	Логикалық ойлау, ойлану қабілетін дамыту.
22	Эмоциялық театр	Қысқа көріністер арқылы эмоцияны көрсету.
23	Табиғатты қорғау	Экология және табиғатты қорғау тақырыбында ойындар мен әңгімелер.
24	Жаңа достармен ойын	Топтық ойындар арқылы ынтымақтастықты дамыту.
25	Өзін-өзі бақылау	Эмоцияны басқару жаттығулары, тыныштандыру техникасы.
26	Қиялдағы қала жобасы	АІ немесе колмен қала сызбасын жасау, шығармашылық қабілетті дамыту.
27	Сезімдерді музыкамен білдіру	Музыкалық құралдарды пайдаланып эмоцияны көрсету.
28	Топтық тапсырмалар	Бірлескен ойын немесе жобалық жұмыс арқылы ынтымақтастық.
29	Шығармашылық көрме	Балалар жасаған шығармашылық жұмыстарды көрсету, талқылау.
30	Қорытынды ойындар	Барлық үйренген дағдылар мен эмоцияларды ойын түрінде қайталау.
31	Қысқаша есеп беру	Балалар өз сезімдерін, тәжірибесін бөлісу, сабақтағы жетістіктерін айту.
32	Жыл бойғы тәжірибе талдау	Балалардың даму көрсеткіштерін талдау, нәтижелерін көрсету.
33	Мадақтау және бағалау	Балалардың жетістіктерін мадақтау, ынталандыру.
34	Мерекелік іс-шара	Барлық үйренген дағдылар мен шығармашылықты көрсету, шағын мереке ұйымдастыру.

Перспективтік жоспар

Апта	Тақырып атауы	Қысқаша сипаттама
1	Кіріспе: Дос болудың маңызы	Балалармен танысу, топқа кіру, достық және сыйластық ұғымдарын түсіндіру.
2	Эмоциялар әлемі	Балалардың эмоцияларын тану, қуаныш, реніш, қорқыныш сияқты сезімдерді ажырату.
3	Менікі – біздің орта	Өз ойын, сезімін білдіру; топтағы қарым-қатынасты дамыту.
4	Қиял мен шығармашылық	Балаларды ертегі немесе сурет арқылы өз қиялын көрсетуге үйрету.
5	Достық – ең қымбат қазына	Достықтың маңызын түсіндіру, бір-біріне көмектесуді үйрету.
6	Табиғатқа қамқорлық	Табиғат элементтерімен танысу, қоршаған ортаға қамқорлық жасау.
7	Музыкалық көңіл-күй	Музыка арқылы эмоцияларды сезіну және білдіру.
8	Рөлдік ойындар	Түрлі кейіпкерлердің рөлін ойнау арқылы эмоциялық дағдыларды дамыту.
9	Эмоциялық әңгімелеу	Қысқа оқиғаларды тыңдау және кейіпкерлердің сезімін талдау.
10	Қорқынышпен танысу	Қорқыныш эмоциясын түсіндіру және оны жеңу жолдарын көрсету.
11	Көңіл-күйді сурет арқылы көрсету	Эмоцияны бояу, коллаж, немесе сурет арқылы білдіру.
12	Жеке және топтық жауапкершілік	Тапсырманы орындау кезінде өзіне және топқа жауапкершілікті үйрету.
13	«Менің отбасым» жобасы	Отбасы туралы ақпарат жинау, сурет немесе мини-альбом жасау.
14	АІ ертегілерімен танысу	Интерактивті ертегі тыңдау, сюжетке байланысты ой бөлісу.
15	«Менің достарым» шығармашылық	Достар туралы қысқа әңгімелер немесе суреттер құрастыру.
16	Кішкентай зерттеуші	Табиғатты зерттеу, қарапайым тәжірибелер жасау.
17	Қимыл-қозғалыс арқылы эмоция	Музыка мен қимылды үйлестіріп, эмоцияны білдіру.
18	Жаңа кейіпкерді ойлап табу	АІ немесе ойдан шығарылған кейіпкерді жасау, сипаттау.
19	«Жақсы мен жаман» ойыны	Қиын жағдайдағы дұрыс әрекеттерді талқылау.
20	Өзінді таныстыру	Балалардың өзіндік ерекшеліктерін көрсету, өз-өзіне сенімділігін арттыру.

Балабақшадағы тұлғалық даму: жасанды интеллект құралдарын қолданудың тиімді әдіс-тәсілдері

Қазіргі цифрлық кезеңде жасанды интеллект (ЖИ) құралдарының қарқынды дамуы білім беру жүйесіне, соның ішінде мектепке дейінгі тәрбие саласына да жаңа мүмкіндіктер әкеліп отыр. Балабақша – баланың тұлғалық қасиеттері қалыптасатын алғашқы маңызды орта. Сондықтан тәрбиешілердің міндеті – технологиялық прогреске бейімделе отырып, тәрбиенің негізгі адамгершілік қағидаттарын сақтап, баланың шығармашылық, танымдық, коммуникативтік және эмоционалдық қабілеттерін дамытудың жаңа тәсілдерін енгізу.

Балалар үшін ЖИ тек техникалық құрал емес, сонымен қатар ойын барысында үйрететін, ойландыратын, тіл байлығын дамытатын интерактивті серіктеске айнала алады. Алайда технологияны шамадан тыс қолдану тұлғалық дамуға кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан тәрбиешілердің міндеті – жасанды интеллектті баланың табиғи дамуын қолдайтын педагогикалық құрал ретінде орынды, мөлшермен және мақсатты пайдалану.

Бұл құрал тәрбиешілерге ЖИ мүмкіндіктерін тиімді пайдалану әдістерін, тәрбиелеу мен оқытудағы практикалық тәсілдерді, сабақ пен ойын барысында қолдануға болатын идеяларды ұсынады.

1. ЖИ құралдарын қолданудың негізгі бағыттары

1.1 Тіл дамыту және сөздік қорды байыту

ЖИ дауыстық ассистенттер, интерактивті әңгімелеу платформалары және мультимодальды оқыту құралдары арқылы балалардың тілдік дамуын қолдайды.

Тиімді әдістер:

- **ЖИ қолданатын диалогтық ойындар:** бала сұрақ қояды, ассистент жауап береді немесе керісінше.
- **Дыбыстық үлгілер арқылы сөз үйрету:** жаңа сөздерді дұрыс айтуға машықтандыру.
- **Интерактивті ертегі құрастыру:** бала кейіпкер мен оқиғаны өзі таңдайды, ЖИ оны оқиғаға айналдырып береді.

2. Жеке тұлғалық қасиеттерді дамытудағы ЖИ рөлі

2.1 Шығармашылық қабілетті дамыту

ЖИ сурет салу, әуен құрастыру немесе ертегі жазу сияқты әрекеттерді қолдауға өте пайдалы.

Тәсілдер:

- **«Ертегіні жалғастыр» әдісі** – ЖИ оқиғаның басын ұсынады, балалар оны жалғастырады.
- **Сурет құрастыру тапсырмалары** – бала салған қарапайым сызбаны ЖИ өңдеп, түрлі нұсқаларын көрсетеді; бала сол нұсқаларды талқылап, өз идеяларын айтады.
- **Музыка ойлап табу ойыны** – ЖИ түрлі әуендер ұсынып, балалар ырғақ таңдайды, билейді, қимыл жасайды.

2.2 Эмоционалдық интеллектіні дамыту

Балалардың сезімін тану, эмоцияны дұрыс білдіру — ЖИ көмегімен ойын түрінде жетілдіруге болатын маңызды бағыт.

Тиімді әдістер:

- **Эмоцияны тану тренажері** – ЖИ әртүрлі мимика көрсетеді, бала оның қай эмоция екенін айтады.
- **«Қалай көмектесеміз?» ойыны** – ЖИ түрлі жағдай ұсынады, балалар сол жағдайдағы дұрыс мінез-құлықты бірге ойластырады.
- **Қысқа анимациялар талдауы** – эмоцияларды салыстыру, себеп-салдарын түсіндіру.

3. Оқытудағы әдіс-тәсілдерді ЖИ арқылы байыту

3.1 Ойын әдістері

Балабақшадағы басты жұмыс әдісі – ойын. ЖИ ойындарды әртараптандырып, баланың қызығушылығын арттырады.

ЖИ негізіндегі ойын түрлері:

- **«Дыбысты тап» ойыны** – ЖИ табиғи немесе жасанды дыбыс шығарады, бала оны таниды.
- **Логикалық мини-ойындар** – пішіндер мен түстерді сәйкестендіру, қарапайым пазлдар.
- **Қимыл ойындары** – ЖИ нұсқауы бойынша секіру, жүгіру, созылу жаттығулары.

3.2 Жобалық әдіс

Жобалық әдісте ЖИ ақпарат беруші, бағыттаушы немесе тапсырманы визуалдаушы құрал ретінде қолданылады.

Мысалдар:

- **«Менің қалам» жобасында** ЖИ балалар салған үйлерді 3D моделіне айналдырып көрсетеді.
- **«Жануарлар әлемі» жобасында** әр жануар туралы анимация жасап береді.
- **«Таза табиғат» жобасында** балаларға экология жөніндегі бейне-мақсаттар көрсетіп, талдау жасайды.

3.3 Топтық жұмыс әдістері

ЖИ топтық жұмыста тең дәрежеде қатысуға мүмкіндік беретін орта жасайды.

Тәсілдер:

- **Дыбыстық пікірталас** – ЖИ сұрақ қояды, балалар кезекпен жауап береді.
- **Рөлдік ойындар** – ЖИ виртуалды кейіпкердің рөлін атқарады.
- **Көрініс қою** – балалар мен ЖИ бірге шағын театр ұйымдастырады.

4. Тәрбие үдерісінде ЖИ қолдану қағидалары

4.1 Мөлшер мен баланс

ЖИ – қосымша құрал, ол адамдық қарым-қатынасты алмастырмауы керек.

Тәрбиешінің жылы сөзі, тікелей әрекеті, тірі қарым-қатынасы – тұлғалық дамудың негізгі факторы.

4.2 Қауіпсіздік және этика

Бұл құрал мектепке дейінгі тәрбиешілерге цифрлық құзыреттілікті дамыту мен адами құндылықтарды қалыптастыруды үйлестіретін тиімді әдіс-тәсілдерді ұсынады.

1. Цифрлық құзыреттіліктің мәні және мектепке дейінгі кезеңдегі рөлі

Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін цифрлық құзыреттілік – бұл тек техника қолдана білу емес, сонымен қатар:

- ақпаратты дұрыс қабылдау, түсіну;
- қауіпсіз цифрлық мінез-құлық қалыптастыру;
- шығармашылық мақсатта технологияны қолдану;
- өз әрекеті үшін жауапкершілік сезімін дамыту.

Бұл дағдылар баланың тұлғалық дамуына ықпал етеді. Бірақ олар адами құндылықтардан ажыратылмауы тиіс.

2. Адами құндылықтар мен цифрлық дағдылардың өзара байланысы

Балабақшада тәрбиеленетін негізгі адами құндылықтар:

- мейірімділік
- сыйластық
- жауапкершілік
- еңбекқорлық
- ынтымақтастық
- шыншылдық
- табиғатты қорғау әдеттері

Цифрлық құралдарды қолдану осы құндылықтарды дамытуға кедергі емес, қайта оны жаңа форматта нығайтудың тиімді жолы болуы мүмкін.

Мысалы:

- Мейірімділік – мультимедиялық ертегілердегі кейіпкерлер әрекетін талқылау.
- Сыйластық – топтық планшет ойынында кезекпен ойнау.
- Жауапкершілік – құрылғымен ұқыпты жұмыс істеу.
- Ынтымақтастық – интерактивті тапсырмаларды бірігіп орындау.

3. Цифрлық құзыреттілік пен адами құндылықтарды үйлестірудің тиімді әдіс-тәсілдері

3.1 Ойын әдісі арқылы үйлестіру

Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде ойын – басты оқыту әдісі. Цифрлық құралдарды ойынға қосу құндылықтық тәрбиені байытады.

Тиімді тәсілдер:

- «Дыбысты тап» ойыны

Табиғи дыбыстарды тыңдаған соң, балалар табиғатқа қамқорлық жайлы пікір айтады.

→ Цифрлық дағды + экологиялық құндылық.

- «Жақсы мен жаман» мультфильм талдауы

Қысқа анимация көрсетіледі, кейін балалар кейіпкерлердің жақсы-жаман әрекеттерін ажыратады.

→ Медиа сауаттылық + моральдық тәрбие.

- Балалар туралы жеке деректер сақталмауы тиіс.
- Экран алдында ұзақ уақыт отырғызбау қажет.
- Тәрбиеші барлық процесті бақылауда ұстайды.

4.3 Жас ерекшелігіне сай қолдану

3–4 жаста – қысқа, қарапайым дыбыстық ойындар.

5–6 жаста – күрделірек логикалық тапсырмалар, шығармашылық жобалар.

5. Практикалық ұсыныстар

5.1 Сабақ құрылымында ЖИ қолдану

1. Қызығушылық ояту кезеңі:

– ЖИ қысқаша дыбыс немесе сурет көрсетеді.

2. Негізгі бөлім:

– Әдістемелік тапсырма

– Ойын, талдау, шығармашылық жұмыс

3. Қорытынды:

– ЖИ бағалау емес, мадақтау түрінде кері байланыс береді.

5.2 Тәрбиешіге арналған әдістемелік кеңестер

- ЖИ қолданатын әр сабақ алдын ала жоспарлануы керек.
- Мазмұн түсінікті, эмоциялық жағынан бейтарап болуы тиіс.
- Балаларға сұрақ қоюға, өз ойын айтуға мүмкіндік берілуі қажет.

Қорытынды

Жасанды интеллект дәуірінде балабақшадағы тұлғалық тәрбиенің жаңа бағыттары педагогтарға көптеген тың мүмкіндіктер сыйлайды. ЖИ балалардың танымдық белсенділігін арттырып, шығармашылық ойлауын дамытып, эмоционалдық тәжірибесін байыта алады. Алайда маңыздысы – оны ақылмен, баланың табиғи болмысына сәйкес қолдану. Тәрбиешінің мейірімі, адамгершілік тәрбиесі, қарым-қатынасы мен үлгісі кез келген технологиядан маңызды. ЖИ тәрбиешінің орнын емес, оның жұмысын жеңілдететін және байытатын тиімді көмекші құрал болуы тиіс.

Мектепке дейінгі білімде цифрлық құзыреттілік пен адами құндылықтарды үйлестіру жолдары

Қазіргі цифрлық дәуірде мектепке дейінгі ұйымдар балаларға жаңа технологияларды тиімді қолдануды үйретумен қатар, ұлттық, рухани және адами құндылықтарға негізделген тәрбие беруге міндетті. Баланың алғашқы әлеуметтік тәжірибесі балабақшада қалыптасатындықтан, цифрлық құзыреттілік пен адами құндылықтардың тепе-теңдігін сақтап дамыту – тәрбиеші жұмысының өзекті бағыты.

Цифрлық құралдар арқылы бала қоршаған әлемді таниды, ойын арқылы үйренеді, мультимедиялық ақпаратты қабылдайды. Алайда экран алдындағы шектен тыс уақыт, эмоциялық тәуелділік немесе виртуалды мазмұнның сәйкессіздігі тәрбие процесіне кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан цифрлық технологияны қолдану баланың қатысуымен жүзеге асатын тірі қарым-қатынас, ойын, шығармашылық әрекетпен қатар жүруі қажет.

Цифрлық құралдардың дұрыс қолданылуы – құндылықтық тәрбиенің жана қыры.

Тәрбиешіге ұсыныстар:

- 3–4 жаста экран уақыты 10–15 минуттан аспауы керек.

- 5–6 жаста 20–25 минутқа дейін рұқсат.

- Әр цифрлық әрекеттен кейін міндетті түрде қимыл-қозғалыс сергіту сәті ұйымдастыру.

- Балаларға "экраннан көзді қорғау" ережесін үйрету:

- 20 секунд көзді алысқа қарату,

- дұрыс отыру,

- құрылғыны қолмен көтермеу.

- Қауіпсіз контент таңдау тәрбиешінің міндеті.

5. Цифрлық және адами құндылықтарды сабақтастыруға арналған әдістемелік үлгілер

5.1 Сабақ үлгісі

Тақырыбы: Достық – ең қымбат қазына

Мақсаты: Достық құндылығын түсіндіру және мультимедиялық құралда ынтымақтастық әрекетін үйрету.

Барысы:

1. Мультфильмнен қысқа үзінді көрсету.

2. Талқылау: "Кейіпкерлер қалай дос болды?"

3. Планшетте «Досыңа көмектес» интерактивті ойыны.

4. Топтық сурет салу – дос бейнесін цифрлық альбомға жүктеу.

5. Қорытынды: балалар бір-біріне жақсы тілектер айтады.

5.2 Тәрбиешінің күнделікті жұмысындағы қолданылу мысалдары

- Таңертеңгі қабылдауда цифрлық тактада күннің тақырыбы көрсетіліп, балалар эмоция белгісімен таңдау жасайды.

- Серуен алдында табиғат бейнелерін көрсету және балалардан ережелерді еске түсіру.

- Ойын бұрышында балаларға арналған интерактивті логикалық тапсырмалар.

Қорытынды

Мектепке дейінгі білім беру жүйесінде цифрлық құзыреттілік пен адами құндылықтарды үйлестіру – болашақ тұлғаның жан-жақты дамуына бағытталған маңызды педагогикалық міндет. Жаңа технологиялар баланың танымдық белсенділігін арттырып, білім сапасын жақсартады, ал адами құндылықтар оның рухани байлығын, мінезін, қарым-қатынас мәдениетін қалыптастырады.

Тәрбиешінің шеберлігі – осы екі бағытты үйлесімді біріктіре отырып, баланың табиғи дамуын қолдау. Технология – құрал, ал тәрбие – мән. Сол себепті әрбір тәрбиеші цифрлық мүмкіндіктерді адамдық қасиеттерді дамытуға бағытталған шынайы тәрбиелік орта құруда орынды пайдалана білуі тиіс.

- **Қимыл-қозғалыс ойыны**

ЖИ немесе бағдарлама қимыл көрсетеді, балалар орындайды.

→ Денсаулыққа құндылық + технологиялық дағды.

3.2 Жобалық әдіс

Жобалау – балалардың шығармашылығын дамытатын құнды әдіс. Цифрлық құралдар жобаның көрнекілігін арттырып, балалардың танымдық қызығушылығын күшейтеді.

Мысал жобалар:

1. «Менің отбасым» жобасы

Балалар отбасы мүшелерінің суреттерін планшетте құрастырып, бірге әңгімелейді.

→ Отбасы құндылығы + цифрлық сауат.

2. «Туған жер табиғаты» жобасы

Табиғат суреттерін цифрлық альбомға жинап, оны талдайды.

→ Экологиялық тәрбие + ақпараттық дағды.

3. «Достық әлемі» мультфильм жасау жобасы

ЖИ көмегімен балалар өз ертегісін құрастырады.

→ Достық, ынтымақтастық + цифрлық шығармашылық.

3.3 Топтық жұмыс әдістері

Топтық жұмыс кезінде адами құндылықтар тікелей қалыптасады. Цифрлық құралдар бұл процесті тиімді етеді.

Тәсілдер:

- Бір планшетке кезекпен тапсырма орындау → сыйластық.

- Топтық пазл жинау → ынтымақтастық.

- Бірігіп мультимедиялық әңгіме құру → коммуникативтік дағды.

3.4 Мультимедиялық әңгімелеу (storytelling)

Цифрлық ертегілер баланың қиялын дамытады және құндылықтарды түсіндіруді жеңілдетеді.

Қолдану жолдары:

- Жақсы іс жасаған кейіпкерлер туралы ертегілер көрсету.

- Оқиға соңын балаларға аяқтату – жауапкершілік, ойлау, шешім қабылдау дағдыларын дамытады.

- Қиын жағдайдағы кейіпкерге көмектесу жолын талқылау – мейірім, жанашырлық.

3.5 Модельдеу және визуалдау әдісі

Цифрлық модельдер күрделі ұғымдарды қарапайым көрсетуге көмектеседі.

Мысалы:

- Жол қозғалысы ережелерін интерактивті форматта көрсету → қауіпсіздік мәдениеті.

- Экологиялық циклдерді анимация арқылы түсіндіру → табиғатты қорғау құндылығы.

- Құрылыс ойындары (LEGO-digital) → еңбекке баулу.

4. Экран уақытын реттеу және цифрлық қауіпсіздік

AI балалар таңдаған әуенге негізден музыка ұсына алады. Балалар ырғақты сезініп, би, қимыл, әуен құрастырады.

Ойын тәсілдері:

- «Дыбысқа қимыл ойлап тап»
- «Музыкадан ертегі құрастыр»
- «Қуанышты әуен – мұңды әуен» салыстыру

1.4 Рөлдік-ойындарды AI арқылы түрлендіру

AI кейіпкердің дауысын немесе қимылын модельден, балаларды ойынға белсенді қатыстырады.

Мысалы:

- «Қонаққа келген робот»
- «Жоғалған ойыншықты табу» интерактивті сценарий
- AI кейіпкерімен диалог құру

2. Эмоционалдық интеллектіні (EQ) дамытуда AI көмегін пайдалану

Балалардың EQ дамуы — олардың болашақта адамдармен дұрыс қарым-қатынас орнатуының негізі. AI-технология эмоционалдық дамуға мүмкіндік беретін ойындар, тренажерлар, анимациялар арқылы осы үрдісті жеңілдетеді.

EQ дамытудың негізгі бағыттары:

1. Өз эмоциясын тану
2. Басқаның сезімін түсіну
3. Эмоцияны басқару
4. Қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру

2.1 Эмоцияны тануға арналған AI тренажерлері

AI түрлі эмоциялық мимика көрсетеді. Балалар эмоция түрін табады: қуаныш, реніш, таңғалу, қорқу, ашу.

Әдіс:

- Тәрбиеші экранға эмоция көрсетеді →
- Балалар эмоцияның атын айтады →
- Содан соң өздері сол эмоцияны көрсетеді.

Пайдасы: өзіндік бақылау, сезімді түсіну.

2.2 «Көмектесудің жолы» әдісі (AI-situations)

AI күнделікті өмірден қысқа жағдаяттар береді. Балалар сол жағдайдағы дұрыс әрекетті таңдайды.

Мысал жағдайлар:

- «Досың жылап қалды... не істейсің?»
- «Ойыншық бөлісе алмай қалдыңдар... не істеуге болады?»
- «Жолда адасқан баланы көрдің... қандай көмек көрсетесің?»

Пайдасы: эмпатия, жанашырлық, шешім қабылдау.

2.3 Эмоциялық әңгімелеу (AI-assisted storytelling)

AI көмекші-ертегіші ретінде балалардың эмоцияны түсінуіне бағытталған оқиғалар құрастырады.

Қолдану тәсілдері:

- «Қуанышты күн» — жағымды сезімдерге арналған әңгіме
- «Ренішті жеңу» — сезімін басқару жолдары
- «Досымды қуанту» — мейірімділікке тәрбиелеу

AI дәуірінде балалардың шығармашылығы мен эмоционалдық интеллектісін дамыту әдістері

Қазіргі қоғамда жасанды интеллекттің (AI) қарқынды дамуы мектепке дейінгі тәрбие жүйесіне жаңа талаптар мен мүмкіндіктер ұсынады. Балалар цифрлық ортада өсіп келеді, олардың ақпаратты қабылдау, ойлау, қиялдау ерекшелігі бұрынғыдан өзгеше. Сондықтан тәрбиелеу процесінде AI құралдарын орынды пайдалану — баланың шығармашылығы мен эмоционалдық интеллектісін дамытуға көмектесетін маңызды бағыттардың бірі.

Шығармашылық — баланың өзіндік ойлау қабілеті, қиялы, жаңа нәрселер жасауға талпынысы. Эмоционалдық интеллект (EQ) — сезімді түсіну, басқара білу, емпатия таныту, тіл табысу. Бұл дағдылар болашақ тұлғаның табысты, адамгершілігі мол, ойлау мәдениеті жоғары азамат болып қалыптасуына негіз болады.

AI дәуірінде бұл екеуін табиғи ойын, қарым-қатынас, шығармашылық әрекет арқылы және жаңа цифрлық құралдар көмегімен үйлестіріп дамыту — тәрбиешінің басты міндеті.

1. Балалардың шығармашылығын дамытуда AI технологияларының ролі

Жасанды интеллект шығармашылық қабілетті арттыруға мүмкіндік береді, өйткені ол:

- жаңа идеялар беретін интерактивті орта жасайды;
- баланың қиялын кеңейтетін визуалды материалдар ұсынады;
- дыбыстық, графикалық, анимациялық тәсілдер арқылы ойын түрлерін көбейтеді;
- балалардың жас ерекшелігіне сай тапсырмалар құрастырады.

Шығармашылықты дамытудың тиімді тәсілдері

1.1 «Ертегіні жалғастыр» әдісі (AI-storytelling)

AI ертегінің бастауын береді, ал балалар сюжетті жалғастырады.

Мақсаты: сөздік қорды дамыту, қиялды жандандыру, оқиға құру қабілетін арттыру.

Тәрбиелік мәні: балалар бір-бірінің идеясын тыңдайды, ынтымақтастық қалыптасады.

1.2 AI көмегімен сурет құрастыру

Баланың салған қарапайым сызбасын AI түрлі стильде немесе көлемде оңдеп көрсетеді. Бұдан кейін балалар өзгерістерді салыстырып, өз нұсқаларын ойлап табады.

Тәсілдері:

- «Қиялдағы жануар» — бала жануарды салады, AI оның басқа нұсқаларын көрсетеді.
- «Ертегі елі» — балалар жасаған суреттерден AI ортақ панорама жасайды.

Пайдасы: визуалды ойлау, қиял, түс сезімі дамиды.

1.3 Музыка және дыбыс шығармашылығы

Кіріспе

Қазіргі заманда білім беру жүйесі қарқынды дамып, жаңа технологиялар мен жасанды интеллект құралдарының ықпалымен педагогикалық үдеріс әртараптануда. Мектепке дейінгі білім беру кезеңі – баланың тұлғалық, әлеуметтік және эмоционалдық дамуының негізі қаланатын ерекше кезең. Бұл кезеңде бала тек білім мен дағдыға ғана ие болмай, сонымен қатар адамгершілік, моральдық, эмоционалдық және шығармашылық қасиеттерді меңгеруге мүмкіндік алады. Сондықтан балабақшадағы тәрбие жұмысы тек ақпарат берумен шектелмей, тұлғаның жан-жақты дамуына бағытталған кешенді іс-шаралар жиынтығын қамтуы тиіс.

Заманауи қоғамда балаларды тәрбиелеу барысында олардың **эмоциялық интеллектін**, әлеуметтік дағдыларын, шығармашылық қабілетін және моральдық сана-сезімін дамыту маңызды болып отыр. Эмоциялық интеллект – бұл адамның өз эмоциясын тану, басқалардың сезімін түсіну және дұрыс қарым-қатынас орнату қабілеті. Баланың эмоционалдық дамуы оның болашақтағы әлеуметтік бейімделуі мен тұлғалық жетілуіне тікелей әсер етеді. Сол себепті мектепке дейінгі білім беру бағдарламалары балаларға өз сезімін білдіруді, эмоцияны басқаруды және топ ішінде тиімді әрекет етуді үйрететін ойындар мен іс-шараларға негізделуі қажет.

Сонымен қатар, **тұлғалық және моральдық даму** – баланың адамгершілік құндылықтарын қалыптастыруға бағытталған маңызды аспект. Балаларға шыншылдық, мейірімділік, сыйластық, өзара көмек көрсету сияқты қасиеттерді үйрету олардың болашақтағы мінез-құлқын қалыптастыруға, әлеуметтік қатынастарда дұрыс шешім қабылдауына көмектеседі. Бұл қасиеттерді ойын арқылы үйрету тиімді, себебі ойын – баланың өмірлік тәжірибесін қалыптастыратын, эмоционалды қабылдауды жеңілдететін негізгі құрал.

Балалардың **шығармашылық қабілетін дамыту** да мектепке дейінгі кезеңнің негізгі бағыттарының бірі болып табылады. Шығармашылық – тек өнер немесе сурет салу емес, сонымен қатар ойлау қабілеті, қиял және проблемаларды шешу дағдыларының қалыптасуы. Ойын, музыкалық жаттығулар, рөлдік және топтық тапсырмалар балаларға адамгершілік құндылықтарды меңгеру мен эмоционалдық тәжірибе жинауға көмектеседі. Осы арқылы бала тек білім алып қана қоймай, өзінің ой-санасын, сезімін және әлеуметтік қатынасын дамытады.

Соңында, **қоршаған орта мен қоғамға жауапкершілік** сезімін қалыптастыру да мектепке дейінгі білім берудің маңызды мақсаты болып табылады. Балалар қоршаған ортаға қамқорлық жасау, табиғатты қорғау және қоғамда дұрыс әрекет ету сияқты құндылықтарды ойын арқылы меңгеруі тиіс. Бұл оларды болашақта жауапкершілігі жоғары, саналы және адамгершілік қасиеттері дамыған тұлға етіп тәрбиелеуге мүмкіндік береді.

Осылайша, мектепке дейінгі білім беру бағдарламасында тұлғалық, моральдық, эмоционалдық, әлеуметтік және шығармашылық дамуға бағытталған ойындар кешені маңызды орын алады. Жасанды интеллект құралдарын тиімді пайдалану, цифрлық технологияларды енгізу және

дәстүрлі педагогикалық әдістерді үйлестіру баланың жан-жақты дамуын үлкен үлес қосады. Бұл кезеңде тәрбиешінің кәсіби шеберлігі, әдіс-тәсілдер, дұрыс таңдау және балалардың ерекшеліктерін ескеру – басты фактор болып табылады.

Осы кіріспе негізінде жасалған жоспар мен әдістемелік ұсыныс мектепке дейінгі білім беру саласында баланың тұлғалық және әлеуметтік дамуын тиімді ұйымдастыруға бағытталған.

Мазмұны

I. Кіріспе бөлімі

II. Негізгі бөлім

Балабақшадағы тұлғалық даму: жасанды интеллект құралдарын қолданудың тиімді әдіс-тәсілдері

Мектепке дейінгі білімде цифрлық құзыреттілік пен адами құндылықтарды үйлестіру жолдары

AI дәуірінде балалардың шығармашылығы мен эмоционалдық интеллектісін дамыту әдістері

III. Тапсырмалар жинағы

V. Қолданылған әдебиет

VI. Қосымша

**Жасанды интеллект дәуіріндегі тұлғалық
тәрбиенің жаңа бағыттары**